

Drobné zkušenosti z války.

Podplukovník František Bašný:

Několik zkušeností s doprovodným pěchotním dělem.

Koncem r. 1914 byl jeden z mých důstojníků určen velitelem doprovodného pěchotního děla a v dělostřeleckém štábu sborového velitelství dostal pokyny, jak s dělem pracovat. Bylo to dělo 3·7 cm (Marinelandungsgeschütz), které u námořnictva bylo při výpadech na souši dopravováno mužstvem. Byl poučen, že dělo bude taženo jedním koněm a že ho bude používáno jako pěchotního děla v první linii. Na námitku onoho důstojníka, že při eventuálním náhlém ústupu bude nesnadno dopravit dělo z první linie zpět, byla mu dána odpověď, která mi utkvěla velmi živě v paměti. Třeba prý si vyhledat vždy postavení poloskryté (Halb-Randstellung) a při vynuceném rychlém ústupu nabít dělo, uvolnit rydlo, pak vypálit a dělo při zpětném nárazu se svezle se svahu, kde bude obsluhou zachyceno.

vidíme, jak nerozvážné se jednalo. Chtělo se pomoci pěchotě, přidělilo se pro ni dělo, avšak nepřezkoušely se možnosti jeho použití.

Po příchodu do Karpat přišlo konečně očekávané dělo. Po převzetí mi důstojník hlásil, že k dopravě stačí jeden kůň jen na silnici, v terénu pak musí být dva. Dal jsem mu tedy druhého koně. Dělo mi podléhalo jen materiálně, kdežto takticky bylo přiděleno vždy některému pěšímu pluku.

První použití bylo u Lipovce 26. XII. 1914 (speciální mapa 4267 průsmyk Dukelský). Dělo mělo vyjetí na kotu 661 Horbke. Nebylo sněhu, avšak po tání byla mokrá, měkká půda. Dělo vyjelo do půl kopce a nemohlo dále. Bylo to blízko baterie; vyslal jsem ještě jeden pár koní a čtyřspřežné se pak dělo dostalo na určené místo. Dva dny poté jsem je viděl v sedle Czeremcha. Pěchota zaujala postavení podél hřebenu. Za sedlem byl příkrý svah do údolí potoka Laborce. Dělo zaujalo palební postavení v zákopu. Netrvalo dlouho a byli zde velitel roty a praporu a žádali, aby dělo změnilo palební postavení. Nechtějí prý mít dělo v zákopu, neboť přitáhne na sebe palbu nepřátelského dělostřelectva a zavíná tak zbytečné ztráty u pěchoty. (Podobně se vedlo i těžkým kulometům.) Byl jsem rozhovoru přítomen a poradil jsem veliteli čety, aby si vyhledal záměnné palební postavení. Tak se obě strany uklidnily, a když druhého dne při nepřátelském útoku pěchotní dělo zahájilo palbu a po několika ranách změnilo jen na malou vzdálenost palební postavení, nebylo nepřítelem zjištěno ani postřelováno. Za několik dní přišlo ještě jedno dělo, takže byla u divise doprovodná četa. Neznám data děla (váhu), avšak z toho, co bylo uvedeno, vidíme, že doprava pěchotního děla v nepříznivém terénu byla velmi obtížná. Má-li být taktické použití zaručeno, musí být doprava dokonale zajištěna. Že se toto dělo k svému účelu nehodilo, bylo dokázáno tím, že již 3. II. 1915, tedy asi po měsíční činnosti, padla četa do rukou nepříteli.

Abych shrnul své skrovné zkušenosti s tímto dělem, které jsem viděl pracovat jen v ústupovém boji: V terénu rozčleněném, jako jsou Karpaty, bylo v údolí dostatek polního dělostřelectva pro plnění všech úloh. Na výšinách však dělostřelectvo bylo jen výjimkou (horské děl. oddily ještě u pěších divisí nebyly) a pěchota byla odká-

zána ponejvíce sama na sebe. Dalo-li se jí pěchotní dělo, bylo málo pohyblivé a pro svou plochou dráhu střely nenašlo vždy vhodné palební postavení, pročež musilo do první linie. Pěchotní dělo, ať již při postupu nebo v ústupovém boji, musí být velmi pohyblivé, neboť musí denně několikrát měnit palební postavení. Vyžaduje značnou energii velitele, obsluhy a potahu. Jsem v nazírání na použití pěchotního děla pesimistický, neboť nevím, zda se podaří vykouzlit takové dělo, které by všem požadavkům vyhovělo.

Dělostřelectvo u nás a v cizině.

Alfred Muther:

Dělostřelecký materiál před válkou, za války a po válce.

V Německu počala právě vycházeti velká dělostřelecká encyklopedie kvartového formátu, která chce být nejen svým vnějším rozměrem, nýbrž i podrobnostmi svého obsahu jedinečným standardním dílem, a chce být pomůckou důstojníkům všech zbraní, hlavně dělostřelcům.

Hlavním spolupracovníkem je Generalleutnant m. s. Alfred Muther, který byl za války ředitelem výzbrojního oddělení ministerstva války a za jehož vedení byl armádě dodáván veškerý dělostřelecký materiál, střelivo atd.

Ideovým podkladem při sepsání díla byla asi kniha francouzského generála Herra: Dělostřelectvo, jaké bylo, jaké jest, jaké má být (vydal v překladě VÚV 1926), ovšem s německého stanoviska.

Encyklopedie je rozvržena na pět samostatných dílů.

I. Polní děla, II. Pěchotní dělo — obrana proti tankům a druhy tanků, III. Horšká děla, IV. Zbraně obrany proti letadlům (kniha textu a kniha obrázků), V. Těžké dělostřelectvo.

Dosud vyšel úplně I. a IV. díl: ostatní díly jsou buď v tisku, nebo vyjdou do konce roku 1933.

I. díl. Výzbroj polního dělostřelectva. (Nákladem Bernard a Graefe, Berlin, Charlottenburg, 366 str. s mnoha tabulkami a přílohami, váz. 25 Mk.)

Autor zahájil svou knihu popsáním dělostřeleckého materiálu. s kterým Němci vstoupili do světové války, sleduje jeho vývoj za války a pokračuje v teoretických úvahách od doby po Versailleském míru, kdy Němcům (alespoň oficiálně) byla vzata možnost prakticky vytěžit zkušenosti z války.

Německé polní dělostřelectvo vstoupilo do války s polním kanonem 96n/A a s lehkou polní houfnicí 98/09. Význačné vlastnosti tohoto materiálu jsou u nás známy, uvedme jenom, že kanon měl za války největší zjištěnou donosnost 7.880 m a houfnice 6.300 m. U každého z těchto dvou druhů děl byla zavedena jednotná střela.

Autor přiznává, že francouzský kanon 75mm vz. 97 měl mnohem lepší balistickou výkonnost, avšak domnívá se, že tato přednost byla vyvážena větší pohyblivostí a příručností německého polního kanonu a nadto mělo německé dělostřelectvo lehkou polní houfnici, která Francouzům chyběla. Kromě toho měla německá armáda četnější a lépe vyzbrojené dělostřelectvo. Autor dochází proto k celkovému úsudku, že na počátku světové války předčilo německé dělostřelectvo dělostřelectvo francouzské. O lehké polní houfnici uvádí kritický posudek generála Herra: „Německá lehká polní houfnice 98/09 byla výborným rychlopalným dělem a byla vyzbrojena dobrými střelami, které pro svou zakřivenou dráhu mohly ostřelovati všechna skrytá postavení francouzského dělostřelectva. Donosnost byla nedostatečná.“